B.Ed

Question Paper

Semester-1st

December-2018

Scanned with CamScanner

Total Pages : 4

PC–7341/N

J–13/2118

PHILOSOPHICAL PERSPECTIVE IN EDUCATION–I

ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ–I

(Semester–I)

ime : Three Hours] [Maximum Marks : 70

ote : Attempt *two* questions each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 10 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

. Define scope of Axiology. What is the nature of Philosophy? 4+6

I. Describe Idealism as philosophy of education. 10

What is the relationship of Philosophy with Education? 10

V. List major determinants of Education in Free India. Give suitable examples. 10

SECTION—B

V. Give the contribution of Mahatma Gandhi towards education with respect to aims of education, curriculum, methods of teaching and teacher. 2½+2½+2½+2½

Scanned with CamScanner

VI. What are the similarities between J. Krishnamurthy a Swami Vivekananda on philosophy of education?

VII. (a) Describe Operation Blackboard as given by NPE-198

(b) Describe Education for Modernization as given IEC-1964-1966.

VIII. What are Values? Explain with examples the kinds of value 4

SECTION—C

(Compulsory)

IX. Answer the following questions in about 75 words each

1. Explain in detail any one definition of Philosophy.
2. Define Metaphysics.
3. What is the relationship between Curriculum ar Pedagogy in formal education?
4. Which definition of Education do you like the best Why?
5. Describe the evaluation plan details as proposed b the Realists.
6. Give aims of Education as given by Guru Nanak.
7. Describe curriculum as advocated by Rabindra Nat Tagore.
8. Give the aims of education as given by Jidd Krishnamurthy.
9. Describe the ways of manpower planning as advocate by NPE-1986.
10. Define Cultural values with examples. 3×10=3

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ (Axiology) ਦੇ ਸਕੋਪ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦਾ ਸਰੂਪ ਕੀ ਹੈ? 4+6

II. ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10

III. ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ? 10

IV. ਸੁਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਰਧਾਰਕਾਂ (Determinants) ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰੋ। ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ। 10

ਭਾਗ—B

V. ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ, ਅਧਿਆਪਨ-ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਬੰਧੀ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 2½+2½+2½+2½

VI. ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? 10

VII. (a) NPE-1986 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲੈਕਬੋਰਡ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 5

(b) IEC-1964-1966 ਦੇ 'Education for Modernization' (ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ) ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 5

Scanned with CamScanner

VIII. ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ (Values) ਕੀ ਹਨ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 4+6

ਭਾਗ—C
(ਲਾਜ਼ਮੀ)

IX. ਨਿਮਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦਾ ਲਗਪਗ 75 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਪਰਾਭੌਤਿਕ ਗਿਆਨ (Metaphysics) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
3. ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ (Pedagogy) ਵਿਚ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ?
4. ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸੰਦ ਹੈ? ਕਿਉਂ?
5. ਯਥਾਰਥਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪਲਾਨ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
6. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
7. ਰਾਬਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
8. ਜਿੱਦੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
9. NPE-1986 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
10. ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 3×10=30

Total Pages : 4

PC–7342/N

J–13/2118

UNDERSTANDING THE LEARNER–II

ਸਿਖਿਆਰੀ ਦੀ ਸਮਝ–II

(Semester–I)

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 10 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Discuss the nature, scope and importance of Educational Psychology. 10

II. In what ways heredity and environment influence growth and development? Discuss. 5+5

III. Trace the role of family and community in the development pattern of human beings. 5+5

IV. Describe the role of different cultures in development of adolescents. 10

[P. T. O.

SECTION—B

V. Throw light on the types, techniques and educati implications of motivation. 3+

VI. Who are learners with special needs? Briefly discus various types.

VII. Describe intelligence tests. Give an overview of Thursto theory of intelligence.

VIII. Discuss the process of learning. What are the various fac affecting learning? Discuss.

SECTION—C
(Compulsory)

IX. Write short notes on :

1. Development
2. Trial and Error
3. Implications of individual differences
4. Gifted children
5. Spearman
6. Causes of inter-individual differences
7. Cognitive development of adolescents
8. Recent trends in educational psychology
9. Difference between growth and development
10. Role of mass media in development of Ind adolescents.

10×3=

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਵਿਦਿਅਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸਰੂਪ, ਸਕੋਪ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

II. ਵਿਰਸਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ? 5+5

III. ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੈਟਰਨ ਬਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 5+5

IV. ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ (Adolescents) ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10

ਭਾਗ—B

V. ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਭਵਤਾਵਾਂ (Implications) ਉੱਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ। 3+3+4

VI. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਕੌਣ ਹਨ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+6

Scanned with CamScanner

VII. ਬੁੱਧੀ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਥਰਸਟੋਨ ਦੇ ਬੁੱਧੀ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਪੰਛੀਝਾਤ ਪੁਆਓ। 3+7

VIII. ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹਨ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3+7

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

IX. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਵਿਕਾਸ
2. ਯਤਨ ਅਤੇ ਭੁੱਲ (Trial and Error)
3. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲਝਣਾਂ
4. ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚੇ
5. ਆਗੂ (Spearman)
6. ਪ੍ਰਸਪਰ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ
7. ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਦਾ ਅਨੁਭੂਤਿਕ (Cognitive) ਵਿਕਾਸ
8. ਵਿਦਿਅਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਝੁਕਾਅ
9. ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਅੰਤਰ
10. ਭਾਰਤੀ ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਮੈਸ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।

10×3=30

PC–7343/N

J-13/2118

TEACHING LEARNING PROCESS-III

ਅਧਿਆਪਨ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-III

(Semester–I)

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 10 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. What is integrated and thematic planning? Discuss its characteristics and various sources.

II. Write an essay on constructivism as a new theory of learning.

III. Explain the concept of learning with special reference to its characteristics.

IV. What do you mean by 'Maxims of teaching'? Name the various maxims of teaching and explain in detail.

Scanned with CamScanner

SECTION—B

V. What is the concept of teaching styles? Discuss the basic principles of teaching styles.

VI. What is kinesthetic/tactile learning? Discuss its merits and demerits.

VII. What is the need for organizing learning environment? Describe the characteristics of learning environment.

VIII. What do you mean by teaching concepts through discovery? Discuss the characteristics, merits and demerits of this model.

SECTION—C

(Compulsory)

IX. Write short notes on the following :

1. Exposition model
2. Relation between teaching and learning
3. Tips for preventing misbehavior
4. Visual and auditory learning styles
5. Behaviourism
6. General principles of teaching
7. Strategies to promote academic learning
8. Some aspects of Hull theory
9. Cognitivism
10. Limitations of expository method.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ (Integrated) ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ (Thematic) ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

II. ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਉੱਤੇ ਇਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।

III. ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਰੋ।

IV. ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਆਪਨ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—B

V. ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗਾਂ (Teaching styles) ਦਾ ਕੀ ਸੰਕਲਪ ਹੈ? ਅਧਿਆਪਨ ਢੰਗਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

VI. Kinesthetic/tactile ਸਿੱਖਿਆ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Scanned with CamScanner

VII. ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਵਾਤਾਵਰ
ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

VIII. ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੀਅ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ, ਗੁਣ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਮਾਡਲ
2. ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ
3. ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ
4. ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਸਿੱਖਣ ਸ਼ੈਲੀਆਂ
5. ਵਿਵਹਾਰਵਾਦ
6. ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਸਿਧਾਂਤ
7. ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀਆਂ
8. Hull ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂ
9. ਗਿਆਨਾਤਮਿਕਵਾਦ
10. Expository ਵਿਧੀ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ।

PC–7365/N

J–13/2118

EXPLORING LIBRARY AND OTHER
LEARNING RESOURCES–VI

ਲਾਈਬਰੇਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਣ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨਾ–VI

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. What are the objectives of Library services according to the needs of modern times and requirements of the modern societies? 10

II. Explain the principles of Scientific Management and how their applicability in Library Management. 10

SECTION—B

III. Define Special Library. Explain different services provid[ed] by Special Library to its Readers.

IV. Describe different types of Reference Books.

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write short notes on the following :

1. Functions of College Library
2. Infrastructure of School Library
3. Book Selection Sources
4. Library Policies
5. Importance of Library. 5×3=

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਹਰੇਕ ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ? 10

II. ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯੋਗਤਾ ਦਿਖਾਓ। 10

ਭਾਗ—B

III. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2, 8

IV. ਹਵਾਲਾ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10

[P. T. O.

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਕਾਲਜ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੇ ਕੰਮ
2. ਸਕੂਲ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ
3. ਪੁਸਤਕ ਚੋਣ ਸਰੋਤ
4. ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਨੀਤੀਆਂ
5. ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ। 5×3=15

PC–7366/N

J–13/2118

ART IN EDUCATION–VII

ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਕਲਾ–VII

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. How the Secondary Level of School Education is related to Art and Aesthetics? 10

II. Differentiate between Education in Arts and Arts in Education. 10

SECTION—B

III. Discuss in detail the Indian Craft Traditions and its relevance to education. 10

IV. What is the meaning of visual art and Indian festivals artistic significance? 10

Scanned with CamScanner

SECTION—C
(Compulsory)

V. Write short notes on the following :

1. Define Aesthetics.
2. Define Contemporary Art.
3. What do you understand by Indian Craft Traditions
4. Concept of Visual Arts.
5. Define Art in Education. 5×3=1

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਸਕੂਲੀ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਸੋਹਜਵਾਦ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸਬੰਧਤ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

II. ਕਲਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਕਲਾਵਾਂ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10

ਭਾਗ—B

III. ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਲਪ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਸਾਰਥਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

IV. ਦਰਸ਼ਨੀ ਕਲਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਤਿਊਹਾਰਾਂ ਦਾ ਕਲਾਤਮਕ ਮਹੱਤਵ ਵਿਚਾਰੋ। 10

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਸੋਹਜਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

2. ਸਮਕਾਲੀ ਕਲਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਰਜ ਕਰੋ।

3. ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਲਪ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ? ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

4. ਦਰਸ਼ਨੀ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

5. ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਕਲਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 5×3=15

Total Pages : 4

PC–7358/N

J–13/2118

TEACHING OF POLITICAL SCIENCE–IV & V (xv)

ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ–IV & V (xv)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Describe the nature and scope of Political Science in the secondary school curriculum. 10

II. Define Curriculum. What are various principles of selection organisation of curriculum. 10

SECTION—B

III. What is the need of professional growth of a Political Science teacher? Discuss the ways and means of professional growth of a Political Science teacher. 10

Scanned with CamScanner

IV. "On vision is better than hundred times telling." Explain this statement. 10

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write short notes on :

1. Features of good method of teaching
2. Meaning of Political Science
3. Qualities of good text-book of Political Science
4. Importance of Audio-visual Aids
5. Qualities of Political Science teacher. 5×3=15

PUNJABI VERSION

ਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵਿਚਾਰੋ। 10

ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਨੇਮ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

ਭਾਗ—B

II. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

"ਸੌ ਵਾਰੀ ਦਸਣ ਨਾਲੋਂ ਇਕ ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।" ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਵਿਧੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦਰਜ ਕਰੋ
2. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।
3. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਦੱਸੋ।
4. ਸਰਵਣੀ-ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਿਚਾਰੋ।
5. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਗੁਣ ਦਰਜ

5

PC–7359/N

J–13/2118

TEACHING OF HISTORY – IV & V (xvi)

ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ – IV & V (xvi)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Describe the nature and scope of History in the secondary school curriculum. 10

II. Explain the use of Illustrations and Seminars in teaching of History. 10

SECTION—B

III. Can we do away with Text-books? Justify your point of view with examples. 10

IV. What do you mean by 'Lesson planning'? Discuss the steps of lesson planning in detail. 10

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write short notes on :

1. Classification of Instructional objectives of teaching History in operational terms.
2. Various approaches to curriculum design.
3. Trend analysis in History.
4. Role of History teacher in developing International understanding among students.
5. Relationship of History with other school subjects.

5×3=15

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਵਿਚਾਰੋ। 10

II. ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਚ ਉਦਾਹਰਣਾਂ (ਚਿੱਤਰਾਂ) ਅਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਿਖੋ। 10

ਭਾਗ—B

III. ਕੀ ਅਸੀਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10

IV. ਪਾਠ-ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਪਾਠ-ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿਚਲੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਭਾਰਤੀ ਅਦਰਾਂ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕਰੋ।

2. ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਭਿੰਨ ਪਹੁੰਚਾਂ ਵਿਚਾਰੋ।

3. ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚਾਰੋ।

5. ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਹੋਰ ਸਕੂਲੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵਿਚਾਰੋ। 5×3=15

PC–7355/N

J–13/2118

TEACHING OF SOCIAL STUDIES–IV & V (xii)

ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ–IV & V (xii)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Differentiate between Social Sciences and Social Studies. Explain the nature and scope of Social Studies. 10

II. Differentiate between Unit Planning and Lesson Planning. Explain the procedure of Lesson Planning in Social Studies. 10

SECTION—B

III. Why students need text-books? Write academic qualities of a good text-book of Social Studies. 10

IV. What are projective and non-projective teaching-aids? How will you make use of (a) Globe, (b) Overhead Projector in class teaching? 10

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write brief answers :

1. Preparing a scrap book of current events.
2. What is integrated approach in Social Studies?
3. Major 5 essential qualities of a S. St. teacher.
4. Name various types of models.
5. Need of a special Social Studies room. 5×3=15

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਵਿਚਾਰੋ। 10

II. ਯੂਨਿਟ-ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਤੇ ਪਾਠ-ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਦਰਜ ਕਰੋ। ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਪਾਠ-ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀ ਕਾਰਜ-ਵਿਧੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10

ਭਾਗ—B

III. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ? ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਚੰਗੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਗੁਣ ਦਰਜ ਕਰੋ। 10

IV. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਵ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਵ ਅਧਿਆਪਨੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ? ਤੁਸੀਂ (ੳ) ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ (ਅ) ਓਵਰਹੈੱਡ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ ਦੀ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਨ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਚਲੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਕ੍ਰੈਪ-ਬੁਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ?
2. ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਸੰਜੁਗਤ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
3. ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਪੰਜ ਮੁੱਖ ਲਾਜ਼ਮੀ ਗੁਣ ਲਿਖੋ।
4. ਮਾਡਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰੋ।
5. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਕਮਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿਚਾਰੋ।

5×3=15

509/6 60709

PC–7356/N

J–13/2118

TEACHING OF ECONOMICS – IV & V (xiii)

ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ – IV & V (xiii)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Define Correlation. How can Economics be correlated with Geography and History? 3,7

II. Discuss briefly any two approaches to design the Curriculum. What are the merits and correlational approach? 7,3

SECTION—B

III. Define Text-book. Elaborate the importance of Text-book. 3,7

Scanned with CamScanner

IV. Discuss the importance and utility of Economics club and wall magazine for teaching of Economics. 5,5

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write short notes on :

1. Nature of Economics
2. Curriculum
3. Economic growth
4. Professional qualities of Economics teacher.
5. Use of Wall magazine for Economics teaching.

5×3=15

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਸਹਿ-ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਸਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3,7

II. ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪਹੁੰਚਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। ਸਹਿ-ਸਬੰਧਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਕੀ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 7,3

ਭਾਗ—B

III. ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਿਚਾਰੋ। 3,7

IV. ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਲਈ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਕੰਧ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਵਿਚਾਰੋ। 5,5

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਸ਼ਬਦ-ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚਾਰੋ।
2. ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।
3. ਸਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
4. ਸ਼ਬਦ-ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਪੈਮਾਵਰੀ ਗੁਣ ਦਸ[illegible] ਕਰੋ।
5. ਸ਼ਬਦ-ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਲਈ ਚੋਣ-ਪੱਧਰ ਦਾ ਲ[illegible] ਵਿਚਾਰੋ। 5×3=15

6072

Total Pages : 2

PC-7344/N

J-13/2118

TEACHING OF ENGLISH – IV & V (i)

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ – IV & V (i)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *three* questions in all, selecting *one* question each from Section A and B and the entire Section C.

SECTION – A

I. Explain the meaning of the term home language. Dwell upon the role of home language in learning the foreign language. (10)

II. Discuss the structural approach in teaching of English language in the Indian context. Draw out its strenghts and limitations. (10)

SECTION – B

III. What is meant by speaking skill? Explain the ways of developing speaking skill among English language learners. (10)

[P.T.O.

Scanned with CamScanner

IV. Describe the suitable method of teaching grammar to the learners. Cite examples while answering the question. (10)

SECTION – C

V. Write short notes on the following :

(a) Situational conversation as a presentation skill.

(b) Nature of language.

(c) Meaning of reading for comprehension.

(d) Uses of dictionary as a resource for learning language.

(e) Merits of translation method. (3×5=15)

PC–7345/N

J–13/2118

TEACHING OF PUNJABI–IV & V (ii)

ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ–IV & V (ii)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਭਾਸ਼ਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਪਿਆਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰੋ। 10

II. ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿਓ। 10

ਭਾਗ—B

III. ਬੋਲਚਾਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਬੋਲਚਾਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 2+8

Scanned with CamScanner

IV. ਵਾਚਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਵਾਚਨ ਦੀਆਂ ਦੋਨਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਰੁਚੀਆਂ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਯਤਨ ਕਰੋਗੇ? 2+8

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ।
2. ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ।
3. ਅਸ਼ੁੱਧ ਉਚਾਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਿਖੋ।
4. ਉਚੀ ਪਾਠ ਦੇ ਲਾਭ ਲਿਖੋ।
5. ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?

5×3=15

60761

PC-7346/N

J-13/2118

TEACHING OF HINDI – IV&V(iii)

ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ – IV&V(iii)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Max. Marks : 35

नोट : (i) प्रश्न-पत्र के प्रथम दो भाग में से एक-एक प्रश्न अनिवार्य है, प्रत्येक प्रश्न के 10 अंक हैं।

(ii) तीसरे भाग के सभी प्रश्न अनिवार्य हैं। प्रत्येक भाग के 3 अंक हैं।

भाग – क

I. भाषा का संचार माध्यम के रूप में भूमिका स्पष्ट करते हुए संविधान द्वारा हिन्दी भाषा को दिए गए अधिकारों का विवरण दीजिये। (4,6)

II. राष्ट्रीय पाठ्यचर्या (2005) की सफलता के लिए भाषाओं की भूमिका को स्पष्ट करते हुए बताइए कि स्कूल स्तर पर आप कौन-कौन सी भाषाओं में पाठ्य चर्या को पढ़ाने की सिफारिश करेंगे। (4,6)

[P.T.O.

Scanned with CamScanner

भाग – ख

III. मातृ भाषा के प्रमुख उद्देश्यों और महत्वों पर प्रकाश डालिये। (10)

IV. अंतर्राष्ट्रीय भाषा के रूप में हिन्दी भाषा का स्थान निर्धारित करते हुए हिन्दी के योगदान पर प्रकाश डालिये। (3,7)

भाग - ग

V. (i) भाषाओं के सन्दर्भ में POA-1992.

(ii) भाषा शिक्षण की संश्लेषणात्मक प्रणाली।

(iii) हिन्दी भाषा की चुनौतियां।

(iv) भाषा शिक्षण के दो सिद्धान्त।

(v) भाषा की चार प्रकृति। (3×5=15)

PC–7349/N

J–13/2118

TEACHING OF SCIENCE–IV & V (vi)

ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ–IV & V (vi)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Write a detailed essay on relationship of Science and Modern Indian Society. 10

II. What are the broad aims and objectives of teaching Science at secondary level? How can these objectives be achieved in schools? 7+3

SECTION—B

III. What is the importance of Science text-book for a Science teacher? Highlight the main qualities of a good text-book of Science. 4+6

Scanned with CamScanner

IV. What do you understand by Learning Experiences? What type of learning experiences may be provided to students in present times? 3+7

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write short notes on the following :

1. Science as an integrated area of study
2. Meaning of pedagogical analysis in Science
3. Developing learner centrad curriculum in Science
4. Some defects in present day Science text-books.
5. Integrating ICT in Science teaching. 5×3=15

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਉੱਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ। 10

II. ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵਿਗਿਆਨ-ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਟੀਚੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ? ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? 7+3

ਭਾਗ—B

III. ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ? ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਓ। 4+6

IV. 'Learning Experiences' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? 3+7

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਵਿਗਿਆਨ
2. ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਤਾਲੀਮੀ (Pedagogical) ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਅਰਥ
3. ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਲਰਨਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ
4. ਅਜੋਕੀਆਂ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਨੁਕਸ
5. ਵਿਗਿਆਨ-ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਚ ICT ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨਾ।

5×3=15

Total Pages : 4

PC–7354/N

J–13/2118

TEACHING OF COMMERCE–IV & V (xi)

ਕਾਮਰਸ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ–IV & V (xi)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Discuss briefly the various approaches to curriculum development. 10

II. According to Mr. Joad, "Teaching is not everybody's cup of tea". Explain it. 10

SECTION—B

III. In the context of Commerce text book how resources play the role for supplementing teaching and learning. Discuss. 10

[P. T. O.

IV. "Audio-visuals materials are those sensory objects or images which initiate, stimulate and reinforce learning." Discuss. 10

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write brief answers :

1. Difference between Curriculum and Syllabus.
2. Relationship of Commerce with Economics.
3. Types of Commerce text book.
4. Any Projected Aid. (Discuss)
5. Any three principles for curriculum development.

5×3=15

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਤਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

II. ਮਿਸਟਰ ਜੇਡ ਅਨੁਸਾਰ "ਅਧਿਆਪਨ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਸ ਦਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ"। ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10

ਭਾਗ—B

III. ਕਮਰਸ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਦੱਸੋ ਕਿ ਸਾਧਨ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਕ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

IV. "ਆਡਿਓ-ਵਿਜ਼ੂਅਲ ਯੰਤਰ ਅਜਿਹੇ sensory ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਬਿੰਬ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰ-ਸ਼ਕਤੀ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ।" ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਅੰਤਰ।
2. ਕਮਰਸ ਦਾ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ।
3. ਕਮਰਸ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ।
4. ਕੋਈ ਵੀ Projected Aid (ਚਰਚਾ ਕਰੋ)।
5. ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਨਿਯਮ। 5×3=15

PC–7352/N

J–13/2118

TEACHING OF MATHEMATICS–IV & V (ix)

ਗਣਿਤ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ–IV & V (ix)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Explain the terms axioms, postulates and hypothesis in mathematics by citing suitable examples. 4,3,3

II. Elaborate on contribution of world famous mathematician Euclid to the field of mathematics. 10

SECTION—B

III. What do you mean by term "taxonomy of educational objectives"? Explain, in detail, Bloom's taxonomy of educational objectives. 2,8

[P. T. O.

IV. Elaborate upon the meaning and procedure of pedagogical analysis of a content material by taking a suitable mathematical example. 3,7

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write brief answers :

1. What are assumptions in mathematics?
2. What was the greatest contribution of Aryabhatta in field of mathematics? Justify your answer.
3. What do you mean by "writing objectives in behavioural terms"?
4. Discuss, in brief, aims of teaching mathematics.
5. How pedagogical analysis of a content material is useful for a mathematics teacher? 5×3=15

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਗਣਿਤ ਵਿਚ axioms, postulates ਅਤੇ hypothesis ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 4,3,3

II. ਗਣਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਣਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ Euclid ਦੀ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ। 10

ਭਾਗ—B

III. "ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ" ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਬਲੂਮ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ (Taxonomy) ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2,8

IV. ਢੁਕਵੀਂ ਗਣਿਤਕ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈਕੇ content material ਦੇ ਤਾਲੀਮੀ (Pedagogical) ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਉੱਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ। 3,7

[P. T. O.

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਗਣਿਤ ਵਿਚ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
2. ਗਣਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਰੀਆ ਭੱਟ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਕੀ ਸੀ? ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ।
3. "Writing objectives in behavioural terms" ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
4. ਗਣਿਤ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਤਾਲੀਮੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਗਣਿਤ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ? 5×3=15

PC–7351/N

J–13/2118

TEACHING OF LIFE SCIENCE – IV & V (viii)

ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ – IV & V (viii)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Classify educational objectives on the basis of Bloom's taxonomy and explain them briefly. 10

II. What are the various approaches to construct Science curriculum? Discuss. 10

SECTION—B

III. What is the importance of teaching aids in Science? How will you attempt to prepare improvised apparatus in Science? Explain with suitable examples. 3+7

[P. T. O.

Scanned with CamScanner

IV. What procedure would you adopt for the purchase of scientific apparatus for Life Science laboratory? How will you effectively maintain various articles in Life Science lab? 5+5

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write short notes on the following :

1. Scope of Life Science in human life
2. Some concerns about Science education in NCF (2005)
3. Qualities of an effective Life Science text-book
4. Edgar Dale's cone of learning experiences
5. Laboratory safety procedures. 5×3=15

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਬਲੂਮ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10

II. ਸਾਇੰਸ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੀ ਹਨ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

ਭਾਗ—B

III. ਸਾਇੰਸ ਵਿਚ ਟੀਚਿੰਗ ਏਡਜ਼ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਸਾਇੰਸ ਵਿਚ ਤੁਰੰਤ ਅਪਰੇਟਸ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕਰੋਗੇ? ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 3+7

IV. ਲਾਈਫ-ਸਾਇੰਸ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਓਗੇ? ਲਾਈਫ-ਸਾਇੰਸ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ? 5+5

[P. T. O.

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਮਾਨਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਲਾਈਫ-ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਸਕੋਪ
2. NCF (2005) ਵਿਚ ਸਾਇੰਸ ਸਿੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਚਿੰਤਾ
3. ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਾਈਫ-ਸਾਇੰਸ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਗੁ
4. ਐਡਗਰ ਡਾਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੰਕੂ (Cone)
5. ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਧੀਆਂ। 5×3=15

PC–7353/N

J–13/2118

TEACHING OF COMPUTER SCIENCE–IV & V (x)

ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ–IV & V (x)

(Semester–I)

Time : 1½ Hours] [Maximum Marks : 35

Note : Attempt *one* question each from Sections A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

I. Explain cognitive domain of Bloom's Taxonomy of Educational objectives.

II. Define Curriculum. Explain how to integrate computer education with other subjects.

SECTION—B

III. Discuss the importance and qualities of a computer science text book.

IV. What is professional growth? Discuss the role of computer science teacher in teaching-learning process.

SECTION—C

(Compulsory)

V. Write brief answers :

1. Objectives of computer science.
2. Applications of computer with reference to society.
3. Any three principles of curriculum construction.
4. Concept of text book.
5. Any three qualities of a computer science teacher.

PUNJABI VERSION

: ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

ਬਲੂਮ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ cognitive domain ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਮਜ਼ਮੂਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਭਾਗ—B

ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਹੈ? ਟੀਚਿੰਗ-ਲਰਨਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ)

V. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼।
2. ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।
3. ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਨਿਯਮ।
4. ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ।
5. ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਗੁਣ

Scanned with CamScanner